

Besluit

Positief accreditatierapport en -besluit met een beperkte geldigheidsduur van de accreditatieaanvraag voor de opleiding Master of Medicine in de specialistische geneeskunde (master na master) van de Universiteit Gent

datum Samenvattend oordeel van de visitatiecommissie

28 oktober 2014

onderwerp

Definitief

accreditatierapport en -besluit

Master of Medicine in de

specialistische geneeskunde

(master na master)

Universiteit Gent

(001844)

bijlagen

4

De visitatiecommissie heeft vastgesteld dat de opleiding Master of Medicine in de specialistische geneeskunde (master na master) niet voldoet aan alle onderwerpen uit het Kader voor de opleidingsaccreditatie 1ste ronde. Zij beoordeelt de kwaliteit van de opleiding als onvoldoende.

Doelstellingen

Op basis van de in het zelfevaluatie rapport aangeleverde documenten en de diverse gesprekken stelt de commissie vast dat de algemene en domeinspecifieke doelstellingen gedetailleerd zijn omschreven, zowel op het niveau van de opleiding als op het niveau van de afstudeerrichtingen. De doelstellingen komen overeen met de eindkwalificaties zoals opgenomen in artikel 58 van het Structuurdecreet.

De verfijning van de algemene en domeinspecifieke competenties in leerresultaten per afstudeerrichting biedt een verregaand inzicht in de wijze waarop de opleiding gericht is op het bijbrengen van wetenschappelijk disciplinaire kennis en specifieke klinische vaardigheden, alsook de wijze waarop de algemene en domeinspecifieke doelstellingen gericht zijn op het zelfstandig functioneren van de arts-specialist in een moderne ziekenhuisomgeving. De commissie adviseert wel extra aandacht te besteden aan de bekendmaking van de doelstellingen bij alle docenten en de universitaire en geaffilieerde stagemeesters. Een betere bekendheid bij deze actoren zal leiden tot betere integratie van de doelstellingen van de rollen tijdens het werkplekleren op de stageplaats.

De commissie beoordeelt het niveau en oriëntatie van de opleiding als goed.

Op basis van de in het zelfevaluatie rapport aangeleverde documenten en de aanvullende gesprekken, stelt de commissie vast dat de domeinspecifieke eisen tegemoet komen aan de (inter)nationale eisen die worden gesteld alsook aan de geformuleerde minimeisen in het door de commissie gehanteerde referentiekader.

De commissie waardeert dat de formulering van de algemene en domeinspecifieke doelstellingen verliep via interuniversitair overleg. Voor de specificatie van de algemene en domeinspecifieke doelstellingen op het niveau van de afstudeerrichtingen werd voor de meeste afstudeerrichtingen gebruik gemaakt van (inter)nationale referentiekaders.

De commissie adviseert om alle actoren beter te betrekken bij het onderwijskundig overleg en hen voldoende ruimte te bieden om hun bekommernissen te uiten. De commissie is er van overtuigd dat een grotere betrokkenheid en betere inspraak van alle actoren kan leiden tot een gevoel van mede-eigenaarschap, wat de opleiding ongetwijfeld ten goede komt.

De commissie beoordeelt de domeinspecifieke eisen van de opleiding als voldoende.

Gegeven de positieve beoordelingen van beide facetten en de daar aangehaalde motiveringen en bedenkingen, wordt het onderwerp 'Doelstellingen van de opleiding' positief beoordeeld.

Programma

Hoewel de beschrijving van het programma in zijn geheel als robuust en weldoordacht overkomt, stelde de commissie vast dat er nog veel onduidelijkheden blijven bestaan bij docenten, begeleiders en arts-specialisten in opleiding (ASO's). over de concretisering van de doelstellingen en de inhoud van het programma. Op basis van het zelfevaluatie-rapport, de gesprekken en ingekeken informatie ter plaatse, stelde de commissie vast dat de opleidingsonderdelen in niveau 1 van de rollen 'medicus', 'manager' en 'communicator' niet voldoen qua niveau en oriëntatie.

Uit de gesprekken blijkt tevens dat er bij de ASO's een grotere vraag naar internationale stageplaatsen is dan er een aanbod is. Op opleidingsniveau is er geen beleid omtrent internationalisering. De commissie betreurt het ontbreken van een opleidingsbrede visie met betrekking tot de internationalisering en het ontbreken van voldoende aanbod door onder andere het gevolg van de strenge wettelijke bepaling en het ontbreken van financiering.

De commissie beoordeelt de relatie tussen de doelstellingen en de inhoud van de opleiding als onvoldoende.

De commissie waardeert de inspanningen die worden geleverd voor het bijbrengen van onderzoeksattitude en onderzoeksvaardigheden en dit binnen de opleidingsonderdelen 'EBM voor gevorderden' en 'Praktische oefeningen in EBM, deel 1 en 2'. Ondanks de verworven theoretische kennis, betreurt de commissie de gebrekkige verbinding met de dagdagelijkse praktijk. De commissie stelde vast dat de universitaire en geaffilieerde stagemeesters niet steeds op de hoogte zijn van de te verwerven competenties binnen de rol 'manager' en 'communicator' en in mindere mate 'wetenschapper', waardoor er onvoldoende synergie ontstaat tussen deze rollen tijdens het werkplekleren. Hierdoor ontstaat bij de ASO's een uitgesproken negatief gevoel over de aansluiting van de opleiding bij de actuele beroepspraktijk. De commissie is dan ook niet overtuigd dat er op dit moment genoeg aandacht wordt besteed aan het bijbrengen van onderzoeksattitude en onderzoeksvaardigheden. Tenslotte ziet de commissie het gebrek aan synergie tussen de verschillende rollen als een bedreiging voor de aansluiting van de opleiding bij de actuele beroepspraktijk.

De commissie beoordeelt de professionele en academische gerichtheid van het programma als onvoldoende.

De commissie stelde vast dat de inhoud van bepaalde opleidingsonderdelen de ASO's onvoldoende ruimte laat om eigen accenten te leggen. Voornamelijk voor de opleidingsonderdelen van niveau 1 blijkt de inhoud onvoldoende afgestemd op de specifieke afstudeerrichtingen, ondanks het aanbod van diverse keuzemogelijkheden. De commissie werd ook herhaaldelijk geconfronteerd met de opmerking dat opbouw en samenhang van de opleidingsonderdelen binnen de rol 'manager' niet aansluiten op het werkplekleren. De leerinhouden komen vaak te vroeg aan bod in de opleiding, waardoor ze niet of nauwelijks relevant zijn en niet aangepast aan het al bereikte niveau van de ASO's.

De commissie stelde tenslotte vast dat de indeling in niveaus naast de indeling in rollen geen inhoudelijke meerwaarde biedt om de samenhang van de opleiding te verhogen.

De commissie beoordeelt het facet 'samenhang van het programma' als onvoldoende.

De opleiding voldoet met 120 studiepunten of meer aan de decretaal vastgelegde eisen inzake studieomvang.

Pagina 3 van 16 De commissie stelde vast dat er nog geen kwantitatieve studietijdmeting is georganiseerd.

Tot op heden heeft de opleiding enkel een oplijsting gemaakt van aanwezige studie-belemmerende en -bevorderende factoren en bijhorende genomen maatregelen.

De opleiding geeft in het zelfevaluatie-rapport aan dat de gebruikelijke meetmethodes geen antwoord kunnen bieden voor opleidingen met werkplekleren als werkvorm. In samenwerking met de VUB en de UA wordt gewerkt aan een project om de leermomenten binnen de stage/werkplekleren te kunnen registreren. Tot op heden zijn er echter nog geen concrete stappen ondernomen in het opstarten van het project.

De commissie stelde eveneens vast dat de studeerbaarheid van de opleiding ernstig in gevaar is door het gebrek aan balans tussen de beroepsopleiding via de erkende stage en de opleiding binnen het kader van de masteropleiding. De ASO's gaven aan dat de werkdruk erg hoog is en ze – als gevolg van de wet op de arbeidsduurbepijking – vaak onder druk worden gezet om de opt-out te ondertekenen. Hierdoor omvat de gemiddelde arbeidsduur 60 uur per week, in plaats van de vastgelegde 48 uur per week. De druk om de klinische productie te waarborgen is in bepaalde afstudeerrichtingen dermate hoog dat dit ten koste gaat van tijd voor wetenschappelijke studie, aanwezigheid op verplichte lesmomenten, congressen e.d. Uit de diverse gesprekken heeft de commissie vastgesteld dat vele universitaire en geaffilierte stagemeesters moeilijkheden hebben om een onderscheid te maken tussen de studietijd van de masteropleiding en de werktijd van de beroepsopleiding. De commissie stelde vast dat bijgevolg onzorgvuldig wordt omgesprongen met het benoemen van dagdagelijkse taken behorend tot de beroepsopleiding als leeractiviteiten van de masteropleiding.

De commissie beoordeelt het facet studietijd van de opleiding als onvoldoende.

De commissie stelde vast dat wat betreft de opleidingsonderdelen op niveau 1 er onvoldoende overeenstemming bestaat tussen het didactische concept, met name het werkplekleren, en de geformuleerde doelstellingen alsook de gebruikte werkvormen. Het werkplekleren wordt gehanteerd als overkoepelend didactisch concept en wordt het dominante onderwijsconcept vanaf niveau 2. Hierbij wordt mogelijkwerijs te veel verantwoordelijkheid gelegd bij de ASO om zijn opleiding inhoudelijk vorm te geven, omdat de instrumenten om vorm te kunnen geven aan de opleiding niet overgedragen worden aan de ASO. Voor de opleidingsonderdelen van niveau 2 en 3 is er vaak onduidelijkheid over de leeractiviteiten, en dit zowel bij ASO's als bij stagemeesters.

In bepaalde afstudeerrichtingen wordt nauwelijks onderscheid gemaakt tussen de dagdagelijkse taken behorend tot de beroepsopleiding en leeractiviteiten van specifieke opleidingsonderdelen van de masteropleiding.

De commissie beoordeelt de afstemming tussen vormgeving en inhoud als onvoldoende.

De commissie heeft verschillende evaluatieactiviteiten en examenvragen bestudeerd en stelde vast dat de gebruikte toetsinstrumenten voor de opleidingsonderdelen in niveau 1 onvoldoende zijn afgestemd op de te evalueren competenties. Voor niveau 1 wordt intensief gebruik gemaakt van opdrachten. De commissie was verbaasd dat binnen de rol 'communicator' geen gebruik wordt gemaakt van een praktische proef om de competenties te beoordelen, maar dat de toetsing verloopt via schriftelijke opdrachten, waarbij echter geen mondelinge of schriftelijke feedback wordt gegeven.

Hoewel het portfolio een centrale rol zou kunnen krijgen binnen de beoordeling en toetsing, stelde de commissie vast dat er onvoldoende gebruik van wordt gemaakt. De commissie stelde vast dat de ASO's het bestaande portfolio zeer gebruiksonvriendelijk vinden. De ASO's vragen een meer volwassen aanpak voor het documenteren van en reflecteren over hun opleiding waarbij de administratieve last dient beperkt te worden tot een minimum. De commissie adviseert derhalve om zo snel mogelijk te komen tot een integratie van het

Pagina 4 van 16 stageboekje en het portfolio en dit in overleg met de Federale Overheidsdienst Volksgezondheid en de betrokken erkenningscommissies.

De commissie beoordeelt het facet beoordeling en toetsing als onvoldoende.

De commissie stelde vast dat de inhoud van de masterproef duidelijk en uitdagend is en de omvang voldoet aan de decretale bepalingen. Er wordt gestreefd naar een publiceerbaar wetenschappelijk artikel in een peerreviewed nationaal of internationaal tijdschrift. De commissie heeft evenwel vastgesteld dat er tot op heden onduidelijkheid bestaat over de relatie tussen de masterproef en de verplichte wetenschappelijke eindproef zoals voorgeschreven door de verschillende erkenningscommissies. De commissie dringt aan om op korte termijn een consensus te vinden tussen de universiteiten en de erkenningscommissies om deze eisen op elkaar af te stemmen. De commissie waardeert alvast de initiatieven om de beroepsverenigingen en erkenningscommissies te betrekken bij de beoordeling van de masterproef.

Uit de diverse gesprekken bleek dat er voor meerdere afstudeerrichtingen problemen worden verwacht inzake kwalitatieve begeleiding gezien de beperkte omvang van de staf en het gebrek aan goede inbedding van wetenschappelijk onderzoek tijdens het werkplekleren. De commissie adviseert om binnen de rol 'wetenschapper' voldoende aandacht te besteden aan de onderzoeksvaardigheden van de ASO's, i.h.b. inzake onderzoeksmethodologie.

De commissie beoordeelt de masterproef als onvoldoende.

Als toelatingsvereiste voor de Master of Medicine in de specialistische geneeskunde is vastgelegd dat de kandidaat houder moet zijn van een diploma Master of Medicine in de geneeskunde of gelijkwaardig. Tevens dient de ASO in het bezit te zijn van een erkend stageplan goedgekeurd door de desbetreffende erkenningscommissie en de Federale Overheidsdienst Volksgezondheid. Met dit stageplan krijgt de kandidaat toelating tot één specifieke afstudeerrichting van de Master of Medicine in de specialistische geneeskunde. Het toekennen van een stageplan is evenwel ook afhankelijk van het voldoen aan de criteria en aan de contingertering opgelegd door de federale overheid. Daarnaast hanteren de Vlaamse universiteiten eveneens een verdeelsleutel om het beschikbaar contingent evenredig te spreiden over de universiteiten.

De commissie beoordeelt de toelatingsvoorwaarden als voldoende.

Algemene conclusie bij onderwerp 2: Programma

De commissie beoordeelt het facet 'toelatingsvoorwaarden' als voldoende en de facetten 'relatie tussen doelstellingen en inhoud', 'eisen professionele en academische gerichtheid', 'samenhang van het programma', 'studietijd', 'afstemming vormgeving en inhoud', 'beoordeling en toetsing' en 'masterproef' als onvoldoende.

Globaal genomen meent de commissie dat de opleiding qua programma niet overeenstemt met de eindkwalificaties die gesteld worden voor een masteropleiding. De commissie constateert dat er duidelijk sprake is van een overgangsfase die door het kennelijk ontbreken van een implementatieplan m.b.t. de gedefinieerde einddoelen, al moeilijk genoeg is. Dit ligt aan de grondslag dat de commissie oordeelt dat er onvoldoende kwaliteitswaarborgen zijn voor de verschillende facetten van onderwerp 'Programma'. De commissie beoordeelt het onderwerp 'Programma' daarom negatief.

Inzet van personeel

De commissie stelde vast dat de betrokken docenten en stagemeesters, ondanks de uitgebreide en gespecialiseerde vakinhoudelijke competenties, onvoldoende didactische competenties bezitten om het didactisch concept van de opleiding, het werkplekleren, in de praktijk te brengen.

Pagina 5 van 16 Tijdens de gesprekken met de docenten, universitaire en geaffilieerde stagemeesters gaven deze personen te kennen onvoldoende opgeleid te zijn om te werken met een portfolio, coaching, functioneringsgesprekken en evaluatiegesprekken.

De betrokkenen uitten tegelijk een uitgesproken vraag naar ondersteuning en bijscholing, in het bijzonder de universitaire en geaffilieerde stagemeesters. Momenteel is hiervoor nauwelijks tot geen aanbod. De commissie adviseert dan ook om op korte termijn grote inspanningen te leveren inzake docentenprofessionalisering, toegespitst op de noden van het doelpubliek en in functie van het onderwijsconcept van de opleiding.

De commissie beoordeelt het facet kwaliteit personeel als onvoldoende.

Op basis van de in het zelfevaluatie-rapport aangeleverde documenten, waaronder de publicatielijsten en gerealiseerde doctoraten, en de diverse gesprekken heeft de commissie vastgesteld dat de docenten, universitaire stagemeesters en medische staf van het universitair ziekenhuis betrokken bij de opleiding, actief zijn in het internationaal wetenschappelijk onderzoek. Het onderwijs wordt voor het grootste gedeelte worden verzorgd door docenten die actief zijn in de klinische praktijk. De stagemeesters die instaan voor de opleiding zijn tevens hoofd van een ziekenhuisafdeling of spelen een belangrijke rol in een bepaalde discipline (afhankelijk van de afstudeerrichting). De geaffilieerde stagemeesters worden eveneens vanuit hun professionele ervaring betrokken bij de opleiding om een deel van de lessen of seminaria te verzorgen.

De commissie beoordeelt het facet eisen academische en professionele gerichtheid als voldoende.

Per academiejaar starten er ongeveer 85 à 100 ASO's in de opleiding. Deze aantallen zijn begrensd, niet alleen in hun totaliteit en per afstudeerrichting (contingentering door de Federale Overheid) maar ook door de erkenning van de stagediensten en stagemeesters op het niveau van de ziekenhuizen. Gezien de relatief grote instroom van ASO's en de daaraan gekoppelde, intensieve begeleiding enerzijds en de onevenwichtige verhouding tussen de staf en het aantal ASO's in de verschillende afstudeerrichtingen anderzijds, is de commissie van mening dat in algemene zin de kwantiteit van het personeel onvoldoende is voor het aanbieden van kwaliteitsvol onderwijs en begeleiding.

De commissie is zich er van bewust dat de opleiding wordt ondersteund door tal van stafleden binnen of buiten UZ Gent/UGent, die niet worden gehonoreerd door de opleiding. Dit maakt dat de opleiding in een zwakke positie staat om effectief te kunnen werken aan docentenprofessionalisering en andere acties in het kader van kwaliteitszorg.

De commissie beoordeelt het facet kwantiteit personeel als onvoldoende.

Algemene conclusie bij onderwerp 3: Inzet van personeel

De commissie beoordeelt het facet 'eisen academische en professionele gerichtheid' als voldoende en de facetten 'kwaliteit van het personeel' en 'kwantiteit van het personeel' als onvoldoende.

De commissie is van mening dat het personeel onvoldoende is getraind ten aanzien van het onderwijsconcept van de opleiding en onvoldoende tijd heeft voor de begeleiding van de ASO's. Zij meent dat een ernstige beleidsinspanning vanwege alle betrokken actoren noodzakelijk is om de tekorten te remediëren. Hierbij dient de faculteit, verantwoordelijk voor het personeelsbeleid van het academisch personeel, intensief samen te werken met het universitaire ziekenhuis en de geaffilieerde ziekenhuizen, om zodoende tot een voldoende kwalitatieve en kwantitatieve personeelsinzet te komen. Daarom beoordeelt de commissie, ondanks de voldoende wetenschappelijke en professionele kwaliteiten van het betrokken personeel, het onderwerp 'personeel' als negatief.

De commissie heeft een bezoek gebracht aan de infrastructuur die voor de ASO's voorhanden is, zowel binnen de UGent als het UZ Gent, gelegen op dezelfde campus. De gemeenschappelijke hoorcolleges gaan door in de grote aula's van de Faculteit Geneeskunde. De lessen in het kader van de afstudeerrichtingen gaan voornamelijk door in de leslokalen en kleine aula's verspreid over de campus van het UZ Gent. Alle aula's zijn uitgerust met de nodige multimedia-apparatuur, aangepast aan de noden per discipline. De commissie waardeert de uitgebreide digitale bibliotheek die beschikbaar is voor de ASO's. Gezien de ASO's slechts in beperkte mate de mogelijkheid hebben om zich fysiek te verplaatsen naar de bibliotheek is een digitaal aanbod bijzonder waardevol.

De commissie beschouwt de bestaande faciliteiten van goede kwaliteiten maar vraagt extra aandacht voor faciliteiten voor inoefenen van chirurgische vaardigheden, in het bijzonder laparoscopische vaardigheden. De commissie waardeert de inspanningen van de opleiding en het UZ Gent om de ASO's diverse mogelijkheden aan te bieden om in binnen- en Buitenland seminars en workshops te volgen, maar zij acht het tevens noodzakelijk om bijkomend te investeren in simulatievoorzieningen op de campus. De commissie vraagt ten slotte de nodige aandacht voor de ondersteuning en ontwikkeling van een elektronisch portfolio. De opleiding heeft reeds een aantal pistes verkend, maar vindt tot op heden onvoldoende financiële middelen om de overstap te maken naar een elektronisch portfolio. *De commissie beoordeelt het facet materiële voorzieningen als voldoende.*

Op basis van de in het zelfevaluatie-rapport aangeleverde documenten en de diverse gesprekken heeft de commissie vastgesteld dat de effectiviteit van de informatievoorziening voldoende is en aansluit bij de behoeften van de ASO's.

De commissie stelde vast dat de ombudspersoon niet gekend is bij de meeste ASO's. In geval van problemen nemen zij contact op met hun universitaire of geaffilieerde stage-meester of de curriculum manager. Aan de hand van de gesprekken stelde de commissie vast dat dit echter niet evident is, gezien de hiërarchische verhouding tussen beide partijen en er naast de docent-ASO relatie ook een werkgever-werknemer relatie bestaat. De commissie werd op de hoogte gebracht van ernstige problemen binnen bepaalde afstudeerrichtingen en had daarbij het gevoel dat de betrokken ASO's tot op heden nergens gehoor hadden gevonden voor hun problemen. Het gebrek aan ombuds-mogelijkheden plaatst de commissie in een ruimere context van het ontbreken van een veilige leeromgeving binnen bepaalde disciplines. Uit diverse gesprekken blijkt dat er een (grote) afstand bestaat tussen de ASO enerzijds en stagemeesters en staf anderzijds. Dit verhindert de ontwikkeling van een goede studiebegeleiding in een omgeving waar (medische) fouten bespreekbaar moeten zijn, zodat er en nadien uit geleerd kan worden. Uit de gesprekken blijkt dat, door de zware werk- en studielast, er een potentieel gevaar dreigt voor burn-outs. Gezien het gebrek aan een veilige leeromgeving is dit probleem voor de ASO's echter nauwelijks bespreekbaar. De commissie stelde vast dat de opleiding geen structureel beleid heeft om ASO's met een (dreigende) burn-out te detecteren en te begeleiden.

De commissie beoordeelt het facet studiebegeleiding als onvoldoende.

Algemene conclusie bij onderwerp 4: Voorzieningen

De commissie beoordeelt het facet 'materiële voorzieningen' als voldoende en het facet 'studiebegeleiding' als onvoldoende.

De commissie is van mening dat het facet 'materiële voorzieningen' geenszins de onvoldoende score van het facet 'studiebegeleiding' kan compenseren. De commissie vindt

Pagina 7 van 16 een hoogwaardige studiebegeleiding onontbeerlijk voor het slagen van de opleiding. Daarom wordt het onderwerp 'Voorzieningen' negatief beoordeeld.

Interne kwaliteitszorg

Op basis van de in het zelfevaluatie-rapport aangeleverde documenten en de diverse gesprekken heeft de commissie vastgesteld dat de evaluatie van de resultaten onvoldoende is uitgewerkt. De commissie betreurt dat er nog geen passende evaluatie-instrumenten zijn ontwikkeld aangepast aan het onderwijsconcept van de opleiding. Zo ontbreekt het aan evaluatiegegevens over de opleidingsonderdelen met als werkvorm 'werkplekleren', alsook aan kwantitatieve gegevens omtrent de studietijd. De opleiding heeft bovendien een probleem om ASO's te stimuleren om deel te nemen aan de bestaande bevestigingen. De commissie stelde tevens vast dat ondanks de duidelijke resultaten van de bevestigingen, er een enorme discrepantie blijft bestaan tussen de percepties van ASO's en die van de universitaire stagemeesters over de opleiding. Deze discrepantie wordt gevoed door het ontbreken van een gedetailleerde opleidingsbrede periodieke evaluatie van alle opleidingsonderdelen en van universitaire en geaffilieerde stagemeesters alsook van alle andere begeleiders tijdens het werkplekleren. Hierdoor is er geen representatieve gestructureerde feedback over het didactisch functioneren van docenten en stafleden. De commissie vindt het noodzakelijk om een formele periodieke evaluatiecyclus uit te bouwen gekoppeld aan duidelijke meetbare streefdoelen, aangepast aan de noden van de opleiding. *De commissie beoordeelt het facet 'Evaluatie resultaten' als onvoldoende.*

Het aangeleverde zelfevaluatie-rapport was beperkt in omvang en miste bij bepaalde facetten de nodige informatie, zowel op kwalitatief als kwantitatief vlak. Ook de noodzakelijke analyse en reflectie op onderwerpniveau ontbrak. De commissie was daarom van mening dat de aangeleverde documenten onvoldoende inzicht gaven in de opleiding en heeft daarom voorafgaand aan het bezoek de ontbrekende analyse en reflectie opgevraagd bij de opleiding. Op basis van de in het zelfevaluatie-rapport aangeleverde documenten en de diverse gesprekken heeft de commissie vastgesteld dat de opleiding via de OC, de interuniversitaire stuurgroep en de individuele docenten slechts een beperkt aantal maatregelen tot verbetering heeft genomen, naar aanleiding van de eerste ervaringen met het nieuwe programma. Het ontbreken aan duidelijke streefdoelen enerzijds en een bijhorende gedegen evaluatiegegevens anderzijds, maakt echter dat de maatregelen tot verbetering grotendeels voortkomen uit ad hoc besprekingen in de onderwijscommissie (OC), vaak na aanbrengen door de ASO's. De commissie stelde vast dat de opleiding suggesties formuleert om tegemoet te komen aan de opmerkingen en aanbevelingen geformuleerd in het rapport Toets Nieuwe Opleiding. De commissie betreurt echter dat er tot op heden weinig resultaten voorgelegd kunnen worden en heeft de indruk dat dit het gevolg is van het ontbreken van een (gedetailleerd) implementatieplan met duidelijke deadlines en streefdoelen en bijhorende middelen, bij de start van de opleiding. De commissie adviseert dan ook om een duidelijk implementatieplan op te stellen met duidelijke en meetbare doelstellingen zodat er een globaal toekomstplan tot stand komt. Hierbij dient uitdrukkelijk aandacht besteed te worden aan de problemen en noden die werden vastgesteld naar aanleiding van het opstellen van het zelfevaluatie-rapport.

De commissie beoordeelt het facet 'maatregelen tot verbetering' als onvoldoende.

De OC komt regelmatig samen en behandelt diverse onderwerpen met betrekking tot de interne kwaliteitszorg en het onderwijsbeleid van de opleiding. De commissie waardeert de actieve participatie van de ASO's maar betreurt dat de impact van hun participatie gering is. De visitatiecommissie waardeert ook de formele betrokkenheid van de geaffilieerde stagemeesters, gezien zij een belangrijke rol vervullen bij het werkplekleren en een brug

Pagina 8 van 16 vormen naar het werkveld. Uit de gesprekken blijkt dat een aantal universitaire stagemeesters actief participeert in de interne kwaliteitszorg en daarbij ook bijkomende initiatieven neemt. Andere universitaire stagemeesters, vaak van de kleinere disciplines en/of niet vertegenwoordigd in de OC, bleken in veel mindere mate betrokken bij de interne kwaliteitszorg. De commissie adviseert om de effectiviteit van de kwaliteitszorg te verbeteren door de inbreng in de OC van universitaire stagemeesters en docenten te versterken en de inbreng van de ASO's te waarderen.

De commissie beoordeelt het facet 'betrekken van medewerkers, ASO's, alumni en beroepenveld' als voldoende.

Algemene conclusie bij onderwerp 5: Interne Kwaliteitszorg

De commissie beoordeelt het facet 'betrekken van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld' als voldoende. De commissie beoordeelt de facetten 'evaluatie resultaten' en 'maatregelen tot verbetering' als onvoldoende.

De commissie heeft vastgesteld dat er heel wat negatieve gevoelens leven bij ASO's over de kwaliteitszorg van de opleiding en constateerde dat de opleiding zich onvoldoende bewust is van de noodzaak van gedragenheid van de kwaliteitszorg van de opleiding over alle geledingen heen. Bijgevolg krijgt het onderwerp 'interne kwaliteitszorg' een negatieve beoordeling.

Resultaten

Op basis van de in het zelfevaluatie rapport aangeleverde documenten en de diverse gesprekken heeft de commissie vastgesteld dat het creëren van een robuuste en valide opleiding nog niet gerealiseerd is. Op dit ogenblik heeft de commissie onvoldoende vertrouwen dat de opleiding binnen het huidige kader de doelstellingen zal kunnen realiseren, met uitzondering van de rol 'medicus'. Met de bestaande werkvormen en bijhorende toetsing meent de commissie dat er te weinig garanties zijn dat de ASO voldoende vaardigheden heeft verworven om te voldoen aan zowel de gestelde doelstellingen als aan de verwachtingen van maatschappij en werkveld. De commissie adviseert dan ook om maatregelen te nemen om de rollen 'wetenschapper', 'manager' en 'communicator' te versterken en hun integratie in het werplekieren te bevorderen.

De commissie is zich er van bewust dat een aantal randvoorwaarden belangrijke hinderpalen zijn in de ontwikkeling van de opleiding, zoals het ontbreken van een financiering vanwege de overheid, het ontbreken van een feedback- en evaluatiecultuur, de spanningen tussen de universiteiten en de erkenningscommissies en het ontbreken van een duidelijk wettelijk kader voor niveau 3. De commissie is zich er ook terdege van bewust dat de UGent al stappen heeft ondernomen om tot een oplossing voor deze problemen te komen. De commissie wil dan ook de opleiding en de UGent adviseren om deze inspanningen te versterken en te zoeken naar een (maatschappelijk) draagvlak om deze hindernissen op korte termijn weg te werken.

De commissie beoordeelt het facet 'gerealiseerd niveau' als onvoldoende.

Op basis van de in het zelfevaluatie rapport aangeleverde documenten en de diverse gesprekken heeft de commissie vastgesteld dat het onderwijsrendement een belangrijk aandachtspunt moet zijn. Uit de gegevens aangeleverd in het zelfevaluatie rapport blijkt dat ASO's vaak geen credits behalen voor de opleidingsonderdelen waarvoor ze zich inschreven. De commissie is van mening dat de problemen omtrent studietijd en studeerbaarheid van de opleiding een ernstige negatieve impact hebben op het onderwijsrendement van de opleiding. De hoge werkdruk heeft ongetwijfeld tot gevolg dat de formele opleidingsonderdelen op de achtergrond geraken. Een aantal ASO's beëindigt de opleiding vroegtijdig. Enerzijds is dit het gevolg van het ontbreken van een duidelijk wettelijk kader

Pagina 9 van 16 omtrent omtrent niveau 3 van de opleiding, anderzijds haken ASO's af om persoonlijke redenen. De commissie adviseert om verdere flexibiliteit in te bouwen in de opleiding, waarbij de mogelijkheid kan worden ingebouwd om de opleiding tot arts-specialist deeltijds te volgen.

De commissie beoordeelt het facet 'onderwijsrendement' als onvoldoende.

Algemene conclusie bij onderwerp 6: Resultaten

De commissie beoordeelt de facetten 'Gerealiseerd niveau' en 'onderwijsrendement' als onvoldoende.

De commissie heeft onvoldoende vertrouwen dat de opleiding binnen het huidige kader de doelstellingen kan realiseren. Bijgevolg krijgt het onderwerp 'resultaten' een negatieve beoordeling

Integraal oordeel van de visitatiecommissie

De commissie is van mening dat er op basis van de negatieve beoordelingen op de onderwerpen 'programma', 'inzet personeel', 'voorzieningen', 'interne kwaliteitszorg' en 'resultaten' onvoldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn binnen de opleiding Master of Medicine in de specialistische geneeskunde en geeft aldus een negatief eindoordeel over de opleiding.

Bevindingen NVAO bij het visitatierapport

De NVAO komt tot de volgende vaststellingen:

- De externe beoordeling is opgesteld en onderbouwd overeenkomstig het toepasselijke Accreditiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs Vlaanderen van de NVAO (Kader voor de opleidingsaccreditatie 1ste ronde) en volgens de daarbij behorende beslisregels;
- De visitatiecommissie heeft voor de externe beoordeling het door de VLIR en VLHORA vastgestelde visitatieprotocol (februari 2008) gevolgd;
- De externe beoordeling verschaft inzicht in de samenstelling van de visitatiecommissie;
- De externe beoordeling bevat een onderzoek ten gronde naar de aanwezigheid van voldoende generieke kwaliteitswaarborgen.

De NVAO is in het licht van het vorenstaande tot de slotsom gekomen dat de externe beoordeling over de voorliggende opleiding regelmatig en gedegen tot stand is gekomen en deugdelijk is gemotiveerd. De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en overwegingen voor alle facetten en onderwerpen, zoals verwoord in het visitatierapport.

De NVAO volgt het negatieve eindoordeel van de visitatiecommissie.

De visitatiecommissie meent globaal genomen dat de opleiding qua programma niet overeenstemt met de eindkwalificaties die gesteld worden voor een masteropleiding en dat er onvoldoende kwaliteitswaarborgen zijn voor verschillende facetten van het onderwerp 'Programma' mede omdat een implementatieplan van de gedefinieerde einddoelen ontbreekt. Het personeel is onvoldoende getraind ten aanzien van het onderwijsconcept van de opleiding en heeft ook onvoldoende tijd heeft voor de begeleiding van de ASO's. Voor het slagen van de opleiding is een hoogwaardige studiebegeleiding onontbeerlijk, maar die heeft de visitatiecommissie niet aangetroffen. Er zijn nog geen passende evaluatie-instrumenten ontwikkeld aangepast aan het onderwijsconcept van de opleiding en de opleiding heeft slechts een beperkt aantal maatregelen genomen naar aanleiding van de eerste ervaringen met het nieuwe programma.

Pagina 10 van 16 Er zijn te weinig garanties dat de ASO voldoende vaardigheden heeft verworven om te voldoen aan zowel de gestelde doelstellingen als aan de verwachtingen van maatschappij en werkveld.

Ook is de visitatiecommissie van mening dat de problemen omtrent studietijd en studeerbaarheid van de opleiding een ernstige negatieve impact hebben op het onderwijsrendement van de opleiding.

De NVAO onderschrijft de door de visitatiecommissie voorgestelde verbeterpunten. Dat geldt in het bijzonder voor de verbeterpunten die betrekking hebben op het programma, inzet van personeel, de voorzieningen, de interne kwaliteitszorg en resultaten. Tenslotte wijst de NVAO op het belang van de blijvende samenwerking met de andere manama-opleidingen in de specialistische geneeskunde.

Herstelplan

Gelet op de vaststelling door de NVAO dat het visitatierapport haar niet toelaat over te gaan tot het verlenen van accreditatie voor een periode van acht jaar, alsmede gelet op het 'Reglement houdende overgangsbepalingen met betrekking tot het toekennen van een accreditatie voor een periode van ten hoogste drie jaar', heeft de NVAO per brief van 5 februari 2014 de instelling in de gelegenheid gesteld om een herstelplan in te dienen.

Het herstelplan dient voor elk van de als onvoldoende beoordeelde facetten de acties te bevatten die de opleiding zal ondernemen om de negatieve beoordeling om te buigen en de aanbevelingen van de visitatiecommissie in de praktijk te brengen. De acties zijn voorzien van een realistisch tijdspad (maximum drie jaar), de noodzakelijke middelen en de indicatoren om de verbeteringen te toetsen. Deze acties, middelen en indicatoren dienen ertoe dat de opleiding voor het verstrijken van de hersteltermijn voldoet aan de eisen uit het Accreditatiekader.

De instelling heeft bij brief van 28 februari 2014 het herstelplan van de opleiding ingediend met de volgende (globale) opzet:

Het herstelplan geeft een overzicht van de verbeteracties die de opleiding sinds het bezoek van de onderwijsvisitationcommissie reeds uitgevoerd heeft en nog zal uitvoeren in academiejaren 2014- 2015 t.e.m. 2016 -2017 (duur van de aangevraagde herstelperiode). Het herstelplan bevat een implementatieplan en duidelijke doelstellingen alsook wordt een toekomstvisie vastgelegd. Alle actoren uit de opleiding hadden en zullen in de toekomst hun inbreng hebben zodat dit plan een gezamenlijk project is voor de komende jaren.

De opleiding heeft het onderwijsvisitatierapport zeer gedetailleerd geanalyseerd en de verbetersuggesties die doorheen het onderwijsvisitatierapport gegeven worden ter harte genomen en thematisch gebundeld in 7 hoofdstukken in het herstelplan:

Hoofdstuk 1: Nieuwe opleidingsstructuur en communicatiecultuur tussen de stakeholders

Hoofdstuk 2: Naar een optimaal leerklimaat voor de arts-specialist in opleiding (ASO)

Hoofdstuk 3: Naar een vernieuwd en meer ambitieus programma

Hoofdstuk 4: Train-the-trainerprogramma

Hoofdstuk 5: Masterproef

Hoofdstuk 6: Kwaliteitszorg

Hoofdstuk 7: Globaal tijdspad herstelplan

In het herstelplan van de opleiding vraagt de instelling om accreditatie met een beperkte geldigheidsduur van drie jaar, i.e. tot en met het einde van het academiejaar 2016-2017.

Pagina 11 van 16 De NVAO heeft het herstelplan voorgelegd aan de door haar ingestelde adviescommissie. Op 18 juli 2014 heeft de adviescommissie haar oordeel over het herstelplan (bijlage 4) gegeven.

De adviescommissie concludeert samenvattend dat het herstelplan afdoende is: het is toereikend en haalbaar met het oog op de eisen die de NVAO er aan stelt:

"De Universiteit Gent heeft een gedegen herstelplan ingediend. Alle (28) aanbevelingen die betrekking hebben op als onvoldoende beoordeelde facetten uit de brief van de NVAO van 5 februari 2014 komen in het herstelplan aan de orde. De commissie heeft de haalbaarheid en toereikendheid van de reeds genomen maatregelen en geformuleerde plannen beoordeeld. De commissie heeft zich hierbij laten leiden door de vraag in hoeverre de Universiteit Gent naar verwachting binnen een termijn van maximaal drie jaren uitvoering kan geven aan in totaal 16 aanbevelingen op het onderwerp programma, drie aanbevelingen op het onderwerp personeel, twee aanbevelingen op het onderwerp voorzieningen, vijf aanbevelingen op het onderwerp kwaliteitszorg en twee aanbevelingen op het onderwerp resultaten.

De commissie heeft van vrijwel alle aanbevelingen kunnen vaststellen dat deze op toereikende wijze zijn geadresseerd in het herstelplan. Voor zover de plannen binnen de directe invloed van de universiteit vallen zijn de plannen naar het oordeel van de commissie ook haalbaar. Voor diverse plannen is de universiteit afhankelijk van de steun van derden. De commissie heeft voldoende vertrouwen dat de universiteit samenwerking zoekt en vindt. De commissie complimenteert de Universiteit Gent met het gedegen herstelplan. In het bijzonder wijst de commissie op het "Charter ter bescherming van de ASO in het kader van de MSG". Dit initiatief verdient in de ogen van de commissie navolging.

Twee onderwerpen behoeven in de opvatting van de commissie nadere aandacht.

- 1) Het werkplekleren zou meer centraal kunnen en moeten staan bij het ontwikkelen van de rollen wetenschapper, manager en communicator.*
- 2) De commissie houdt zorgen over de tijd die een ASO heeft / krijgt om de masterproef te schrijven.*

Overwegende dat alle overige aanbevelingen op toereikende wijze zijn geadresseerd, beoordeelt de commissie het herstelplan als geheel als toereikend en haalbaar. De commissie adviseert de NVAO dan ook om de accreditatie met drie jaren te verlengen."

De NVAO stelt vast dat dat het herstelplan gemotiveerd en op navolgbare wijze door de adviescommissie als haalbaar en toereikend is beoordeeld.

betreffende de accreditatie van de Master of Medicine in de specialistische geneeskunde (master na master) van de Universiteit Gent.

De NVAO,
Na beraadslaging,
Besluit:

Met toepassing van de Codex Hoger Onderwijs, in het bijzonder de artikelen II.133-II.137 en artikel II.147, alsmede het 'Reglement houdende overgangsbepalingen met betrekking tot het toekennen van een accreditatie voor een periode van ten hoogste drie jaar' besluit de NVAO accreditatie met een beperkte geldigheidsduur van drie jaar te verlenen aan de opleiding Master of Medicine in de specialistische geneeskunde (master na master) van de Universiteit Gent.

Het betreft een opleiding met de volgende afstudeerrichtingen die te Gent wordt georganiseerd: Geriatrie, Pediatrie, Anesthesie-reanimatie, Cardiologie, Dermatologie en venerologie, Fysische geneeskunde en revalidatie, Gastro-enterologie, Gerechtelijke geneeskunde, Gynaecologie en verloskunde, Heelkunde, Inwendige geneeskunde, Psychiatrie, meer bepaald in de Kinder- en jeugdpsychiatrie, Klinische biologie, Medische oncologie, Neurochirurgie, Neurologie, Nucleaire geneeskunde, Oftalmologie, Orthopedische geneeskunde, Otorhinolaryngologie, Pathologische anatomie, Plastische, reconstructieve en esthetische heelkunde, Pneumologie, Psychiatrie, meer bepaald in de volwassenpsychiatrie, Röntgendiagnose, Radiotherapie en oncologie, Reumatologie, Urgentiegeneeskunde, Urologie, Stomatologie en mond-, kaak- en aangezichtschirurgie.

De in het eerste lid bedoelde accreditatie geldt vanaf de aanvang van het academiejaar 2014-2015 tot en met het einde van het academiejaar 2016-2017.

Den Haag, 28 oktober 2014

Voor de NVAO,

R.P. Zevenbergen
(bestuurder)

¹ Conform de bepalingen vermeld in de handleiding accreditatie kan een instelling opmerkingen en bezwaren formuleren op het ontwerp van accreditatierapport. De instelling heeft geen opmerkingen en/of bezwaren geformuleerd op het ontwerp van accreditatierapport.

De tabel geeft per onderwerp en per facet het oordeel van de visitatiecommissie weer.

ONDERWERP	ORDEEL	FACET	ORDEEL
1 Doelstellingen opleiding	V	1.1 niveau en oriëntatie	G
		1.2 domeinspecifieke eisen	V
2 Programma	O	2.1 eisen gerichtheid	O
		2.2 relatie doelstellingen - programma	O
		2.3 samenhang programma	O
		2.4 studielast	O
		2.5 toelatingsvoorwaarden	V
		2.6 studieomvang	OK
		2.7 afstemming vormgeving - inhoud	O
		2.8 beoordeling en toetsing	O
		2.9 masterproef	O
3 Inzet van personeel	O	3.1 eisen gerichtheid	V
		3.2 kwantiteit	O
		3.3 kwaliteit	O
4 Voorzieningen	O	4.1 materiële voorzieningen	V
		4.2 studiebegeleiding	O
5 Interne kwaliteitszorg	O	5.1 evaluatie resultaten	O
		5.2 maatregelen tot verbetering	O
		5.3 betrokkenheid	V
6 Resultaten	O	6.1 gerealiseerd niveau	O
		6.2 onderwijsrendement	O

Eindoordeel van de visitatiecommissie in het visitatierapport: negatief

De onderstaande tabel geeft per onderwerp het globaal oordeel van de NVAO weer.

ONDERWERP	OORDEEL
1 Doelstellingen	V
2 Programma	O
3 Inzet personeel	O
4 Voorzieningen	O
5 Interne kwaliteitszorg	O
6 Resultaten	O

Eindoordeel: de opleiding is van onvoldoende kwaliteit, leidend tot een accreditatie met een beperkte geldigheidsduur

– naam instelling	Universiteit Gent
– adres instelling	Sint-Pietersnieuwstraat 25
	9000 Gent
	België
– aard instelling	ambtshalve geregistreerd
– graad, kwalificatie, specificatie	Master of Medicine in de specialistische geneeskunde
	master na master
– niveau en oriëntatie	120 studiepunten
– studieomvang	
– opleidingsvarianten	Geriatric
– afstudeerrichtingen:	Pediatric
	Anesthesie-reanimatie
	Cardiologie
	Dermatologie en venerologie
	Fysische geneeskunde en revalidatie
	Gastro-enterologie
	Gerechtelijke geneeskunde
	Gynaecologie en verloskunde
	Heelkunde
	Inwendige geneeskunde
	Psychiatrie, meer bepaald in de Kinder-en jeugdpsychiatrie
	Klinische biologie
	Medische oncologie
	Neurochirurgie
	Neurologie
	Nucleaire geneeskunde
	Oftalmologie
	Orthopedische geneeskunde
	Otorhinolaryngologie
	Pathologische anatomie
	Plastische, reconstructieve en esthetische heelkunde
	Pneumologie
	Psychiatrie, meer bepaald in de volwassenpsychiatrie
	Röntgendiagnose
	Radiotherapie en oncologie
	Reumatologie
	Urgentiegeneeskunde
	Urologie
	Stomatologie en mond-, kaak- en aangezichtschirurgie
– vestiging opleiding	Gent
– onderwijstaal	Nederlands
– (delen van) studiegebieden	Geneeskunde
– bijkomende titel	geen

De visitatiecommissie kende de volgende samenstelling:

Voorzitter:

- Prof. dr. Gaston Verellen, em. hoogleraar Pediatrie; Université Catholique de Louvain.

Leden:

- Prof. dr. Hans Knappe, hoogleraar Anesthesie, Universitair Medisch Centrum Utrecht;
- Prof. dr. Gerard Visser, em. hoogleraar Gynaecologie en Obstetrie, Universitair Medisch Centrum Utrecht;
- Dr. Joost Bierens, anesthesioloog;
- Prof. dr. Luc Snoeckx, hoogleraar Fysiologie/Onderwijskunde medische opleidingen, Universiteit Maastricht, (onderwijsdeskundige);
- Dhr. Ward Heggermont, master na masterstudent in de specialistische geneeskunde, KU Leuven

Secretaris:

- Dhr. Wouter Teerlinck, stafmedewerker Vlaamse Universitaire Raad (VLIR).

Adviescommissie Herstelplan

Voorzitter:

- Prof. dr. Th.J. ten Cate (voorzitter), hoogleraar Medische Onderwijskunde, directeur Expertisecentrum voor onderwijs en opleiding, UMC Utrecht;
- Prof. dr. J. Cohen-Schotanus (lid), hoogleraar in het Onderzoek van onderwijs in de medische wetenschappen, Rijksuniversiteit Groningen;
- Prof. dr. Jan Kimpen (lid), voorzitter Raad van Bestuur, Universitair Medisch Centrum Utrecht, hoogleraar Kindergeneeskunde.

Secretaris:

- Drs. Duco Duchatteau MBA, directeur LSJ Medisch Projectbureau, extern secretaris.